

Příloha tiskové zprávy k Ozdravnému balíčku 2024/2025

Přehled opatření ozdravného balíčku a jejich dopadů na státní rozpočet

v mld. Kč

	2024	2025	Celkem
Výdaje	62,4	15,9	78,3
Dotace	45,6	8,8	54,4
Provoz státu	6,1	5,1	11,2
Platy ve veřejném sektoru	9,7	0	9,7
Ostatní výdaje	1	2	3
Příjmy	31,7	37,5	69,2
Zvýšení DPPO	0	22	22
Zavedení nemocenské	11,9	1,1	13
Zvýšení daně z nemovitosti	9	0,3	9,3
Daňové výjimky	2,3	5,3	7,6
Odvody OSVČ	3	4,5	7,5
Zvýšení daně z tabáku	3,1	2,8	5,9
Zvýšení daně z hazardu	3,9	0	3,9
Úprava DPFO	1,8	0,9	2,7
Odvody z DPP	1,8	0,2	2
Zvýšení daně z lihu	0,5	0,6	1,1
Ostatní příjmy	-1,6	-0,1	-1,7
Revize sazeb DPH	-4,1	0	-4,1
Celkem	94,1	53,4	147,5

Pozitivní dopad ozdravného balíčku na státní rozpočet

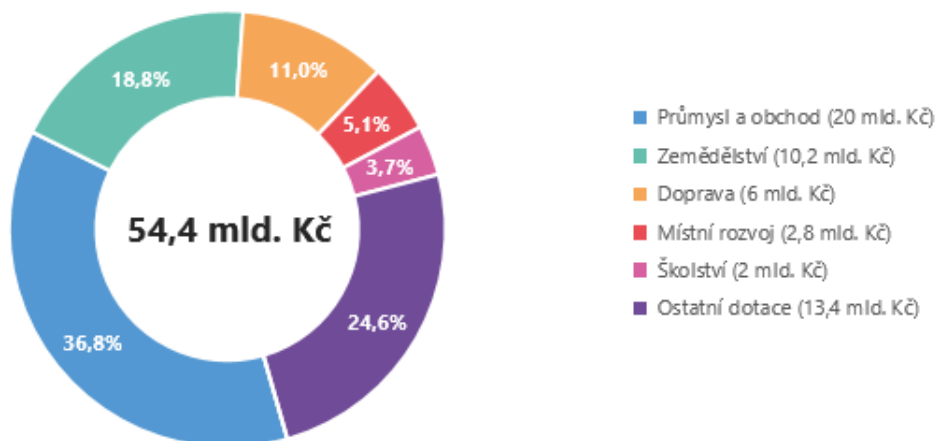
v mld. Kč

	2024	2025	Celkem
Výdaje	62,4	15,9	78,3
Příjmy	31,7	37,5	69,2
Celkem	94,1	53,4	147,5

Snížení národních dotací

Návrh: Snížení národních dotačních titulů průřezově na většině ministerstev pro roky 2024 a 2005 v celkové výši 54,4 mld. Kč.

Odůvodnění: Současná situace je nesystémová a nepřehledná. Vytratil se původní záměr dotací snižovat regionální či jiné nerovnosti (sociální, zdravotní, vzdělávací aj.). Postupně se z národních dotačních titulů stal byznys, který pokrývá tržní prostředí zejména ve prospěch velkých firem. Počet národních dotačních titulů navíc neúměrně roste a s tím narůstá i nákladná administrativa na jejich poskytování, což dlouhodobě potvrzují výroční zprávy Nejvyššího kontrolního úřadu. Klesá také efektivnost využívání národních dotací, které v mnoha případech udržují při životě projekty, které nejsou životaschopné a nemají reálný ekonomický smysl.

Snížení provozních výdajů o 5 % na každém rezortu

Návrh: Snížení provozních výdajů o 5 % na každém rezortu.

Odůvodnění: V souladu se strategií konsolidovat veřejné finance vláda sníží výdaje na provoz jednotlivých ministerstev a centrálních vládních institucí, čímž se demonstruje závazek začínat „sami u sebe“.

Snížení objemu platů ve státní sféře

Návrh: Snížení objemu finančních prostředků na platy ve státní správě o 2 % v návaznosti na snižování agend státu, včetně organizačních složek státu a příspěvkových organizací. Opatření se týká státních zaměstnanců a bezpečnostních sborů vyjma pedagogických pracovníků.

Odůvodnění: Platy státních zaměstnanců představují stále se zvyšující pravidelný výdaj státního rozpočtu, pro rok 2024 se jeho celkový objem předpokládá zhruba ve výši 250 mld. Kč.

Změny v oblasti FKSP

Návrh: Snížení prostředků na Fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP) o polovinu z 2 % na 1 %. Nově bude objem peněz na FKSP tvořen z objemu nákladů zúčtovaných na platy/mzdy. Polovina této částky by měla být určena na přispívání zaměstnavatele na produkty spoření na stáří.

Odůvodnění: V současné době je objem prostředků na FKSP stanoven ve výši 2 % z objemu prostředků na platy, což pro rok 2023 jen v regulovaných organizačních složkách státu a příspěvkových organizací činí 5,2 mld. Kč. Pravidla pro využití FKSP jsou nejasně a složitě upravena ve vyhlášce o fondu kulturních a sociálních potřeb, která bude zrušena.

Zrušení územních pracovišť Finanční správy

Návrh: Zrušení 77 územních pracovišť finančních úřadů.

Odůvodnění: Vláda zruší zejména pobočky finančních úřadů, které dle výsledků provedené analýzy MF a GŘ byly veřejností využívány jen velmi omezeně nebo zajišťovaly minimální rozsah služeb pro občany, např. služby podatelny. Přijaté kroky umožní efektivnější řízení a optimalizaci vykonávaných agend.

Náhrada platu při dočasné pracovní neschopnosti (karanténě) a její úhrada nově z limitu prostředků na platy

Návrh: Zjednodušení procesu náhrady platu při dočasné pracovní neschopnosti. Nastaví se úhrada výdajů z limitu objemu prostředků na platy namísto současné praxe, kdy jsou tyto náhrady platu vypláceny z výdajového limitu mimo platovou oblast.

Odůvodnění: V současnosti jsou náhrady platu při dočasné pracovní neschopnosti (karanténě) vypláceny z výdajových limitů stanovených mimo platovou oblast, přestože jiné náhrady platu (náhrady za dovolenou, při překázkách v práci, atd.), jsou hrazeny z platového limitu.

Změna podmínek vyplácení podpory v nezaměstnanosti

Návrh: Zpřísnění podmínek pro přiznání nároku podpory v nezaměstnanosti v případě opakované evidence nezaměstnanosti, a to prodloužením doby důchodového pojištění nezbytného pro přiznání nároku na podporu v nezaměstnanosti.

Odůvodnění: Z důvodu setrvale minimální dlouhodobé nezaměstnanosti v ČR není únosný způsob robustní podpory v nezaměstnanosti ve stávající podobě.

Snížení státní podpory stavebního spoření u stávajících a nových smluv

Návrh: Snížení státní podpory stavebního spoření na max. 1 000 Kč/rok pro nové i stávající smlouvy.

Odůvodnění: Stavební spoření vzniklo v 90. letech minulého století v době, kdy ještě nefungoval hypoteční trh a byl to způsob, jak si mohli lidé spořit na bydlení. V posledních letech nicméně ztratilo svou původní funkci. Lidé navíc naspořené peníze používají zpravidla k jiným účelům než pro účely vlastního bydlení. Nově budou moci poskytovat produkt stavebního spoření také přímo banky a úvěry ze stavebního spoření se budou poskytovat zejména na realizaci energeticky úsporných opatření pro domácnosti.

Ostatní úspory výdajů

- **Úprava národního financování projektů EU:** Snížení podílu spolufinancování z fondů EU zvýšením spoluúčasti konečných příjemců dotace.
- **Zrušení kolkových známek** jako platebního prostředku s přechodným obdobím, kdy bude ještě možné stávající kolky používat. S nárůstem elektronických plateb kartou a bezhotovostních převodů se jejich potřeba významně snížila, v minulosti navíc byla v souvislosti s jejich používáním indikována řada podvodů.
- **Elektronizace příkazových bloků:** Vláda provede od ledna 2025 elektronizaci pokutových bloků, které zjednoduší, zrychlí a zprůhlední procesy sankcionování. V současné době se využívají pro tzv. „blokové pokuty“ papírové tiskopisy, což představuje zbytečnou administrativní zátěž.
- **Integrace vymáhání pohledávek:** Převzetí tzv. justičních pohledávek Celní správou, která již dnes spravuje pohledávky řady institucí. Agregace správy na jednom místě kromě úspor administrativních výdajů zvyšuje efektivitu vymáhání a je rovněž přívětivější ve vztahu k dlužníkovi, který má jen jednoho věřitele.

Zvýšení ceny dálniční známky a její pravidelná valorizace

Návrh: Zvýšení ceny dálniční známky o 800 Kč z 1 500 na 2 300 Kč/rok. Zavedení nového pravidelného valorizačního schématu, které bude reflektovat výši inflace.

Odůvodnění: Současná cena dálniční známky je platná již od roku 2012 a v důsledku vývoje cenové úrovně se propadla její reálná hodnota. Jelikož jsou sazby dálničních známek nastaveny fixní částkou a vlivem růstu cenové hladiny jejich výše postupem času reálně klesá, je nutné jejich cenu pravidelně valorizovat. Ke zvýšení ceny dálniční známky bude docházet při kumulativní valorizaci, která umožní zvýšení ceny dálniční známky vždy v řádu celých stokorun.

Zvýšení daně z příjmů právnických osob

Vláda navrhuje **zvýšení daně z příjmů právnických osob z 19 % na 21 %**. Současná sazba daně ve výši 19 % patří ve srovnání s EU mezi nižší sazby a zvýšením na 21 % se přiblížíme k evropskému průměru. Navýšení sazby daně o 2 procentní body bude podle úpravy rozpočtového určení daní 100% příjmem státního rozpočtu.

Zvýšení sazby nemocenského pojištění pro zaměstnance

Návrh: Znovuzavedení nemocenského pojištění zaměstnanců ve snížené výši 0,6 %.

Odůvodnění: Snížení sazby nemocenského pojištění pro zaměstnance v roce 2009 bylo nesystémovým krokem, který tehdy kritizovali i sociální partneři a vedlo k nerovnováze systému nemocenského pojištění. Sazba nemocenského pojištění placená zaměstnavateli se v roce 2019 snížila z 2,3 % vyměřovacího základu na 2,1 % jako kompenzace za zrušení karenční doby. Díky tomuto kroku a zavedení dalších dávek nemocenského pojištění (např. zavedení a poté prodloužení otcovské či zavedení pečovatelské dovolené) vykazuje od roku 2019 účet nemocenského pojištění záporné saldo, v loňském roce zhruba -8 mld. Kč. Zavedením tohoto opatření se očekává vyrovnaní bilance účtu.

Sazby nemocenského pojištění (v %)	do 2008	2009 - 30. 6. 2019	od 1. 7. 2019	od 2024
Zaměstnavatel	3,3	2,3	2,1	2,1
Zaměstnanec	1,1	0	0	0,6

Modelový příklad: Průměrná hrubá mzda za rok 2022 dle ČSÚ činí 40 353 Kč měsíčně, dopady na čistý příjem takového zaměstnance jsou 242 Kč měsíčně (0,6 %).

Zvýšení daně z nemovitých věcí a zavedení pravidelné valorizace

Návrh: Zvýšení sazeb daně z nemovitých věcí až na dvojnásobek plně ve prospěch státního rozpočtu. Zavedení automatické valorizace daňové povinnosti podle inflace.

Odůvodnění: V souladu s doporučeními z NERV vláda navrhuje zavést sazbu daně tzv. státní koeficient ve výši 1, jehož inkaso bude 100% příjmem státu. Do současnosti přitom bylo nastavení daně pro státní rozpočet ztrátové, neboť její správa, kterou vykonávají finanční úřady, stojí 1,2 mld. Kč ročně, zatímco inkaso bylo 100% příjmem obcí. Obecní rozpočty zavedení státního koeficientu rozpočtově nijak nepoškodí a bude jim nadále náležet dosavadní inkaso daně.

Od roku 2025 dále vláda navrhuje zavést podle růstu inflace automatický valorizační mechanismus daně tzv. inflačním koeficientem. Tímto krokem se má předejít situaci, kdy uvalovaná daň v průběhu času reálně klesá (většina sazeb daně nevzrostla od roku 2010).

Modelový příklad: V praxi to znamená, že uplatňuje-li obec místní koeficient ve výši 3, inkasuje trojnásobek základní sazby a zavedením státního koeficientu vzroste celková daň o třetinu. Ve většině případů, kdy obec uplatňuje pouze základní sazbu daně, tak dojde zavedením státního koeficientu ke zdvojnásobení daně,

což zpravidla bude znamenat zvýšený výdaj majitele řádově ve stokorunách ročně. Například za průměrný sedmdesátimetrový byt na Praze 1 dnes majitel zaplatí cca 1 700 Kč ročně, nově bude platit cca 2 500 Kč. Za podobně velký byt v Brně zaplatí dnes majitel zhruba 600 Kč, nově to bude asi 1 200 Kč. V Ostravě a v Plzni se daň liší podle městské části. V obou městech může dosahovat až 770 Kč s tím, že nově to bude zhruba 1 450 Kč.

Mezinárodní srovnání: Daňové zatížení segmentu nemovitostí v ČR je dlouhodobě bagatelní, což dále zvýraznilo zrušení daně z nabytí nemovitých věcí v roce 2020. Podíl výnosu běžné daně z nemovitých věcí v ČR na celkovém daňovém výnosu za rok 2020 dosahoval podílu ve výši 0,6 %, což nás řadilo na 24. místo ze zemí EU. Zároveň na HDP dosahoval zanedbatelného podílu ve výši 0,2 %, což nás rovněž řadilo na 24. místo ze zemí EU (a 36. místo z 37 zemí OECD s průměrnou hodnotou 1,8 % HDP). Při navrženém zvýšení daně z nemovitých věcí by se umístění ČR změnilo na 19. - 20. místo v EU.

Zrušení a snížení daňových úlev a výjimek

Omezení výjimek na dani z příjmů právnických osob

- Vláda navrhuje omezující daňovou uznatelnost při nákupu osobních automobilů pro podnikatelské účely na první 2 miliony Kč z ceny vozu. Hlavním důvodem jsou časté situace, kdy si podnikatelé pořizují luxusní vozy k soukromému užívání, čímž se vytrácí původní záměr daňového zvýhodnění nákupu automobilů tzv. „na firmu“. Například v roce 2020 bylo 96 ze 101 nově registrovaných Ferrari v ČR registrováno na firmu. Fakticky se jedná o částečný návrat před rok 2007, kdy platilo v zákoně o dani z příjmů pro odpisování automobilů omezení ve výši 1,5 mil. Kč.

Zrušení či snížení úlev na dani z příjmů fyzických osob

- S ohledem na negativní efekty daňové výjimky vláda navrhuje parametrické **snížení slevy na dani na manželku**, která se nově omezí výhradně na manžela/manželku pečující o dítě pouze do 3 let věku. Hlavním důvodem omezení je, že stávající nastavení výjimky odrazuje poplatníky od vstupu na trh práce a započítí významnější výdělečné činnosti, protože při překročení limitní hranice příjmů nárok na slevu zaniká.
- S ohledem na neplnění účelu daňové výjimky vláda navrhuje **zrušení tzv. školkovného** neboli slevy na dani za umístění dítěte do předškolního zařízení. Hlavním důvodem je, že benefit zpravidla uplatňují středně a vysokopříjmové skupiny obyvatel s dostatečně vysokým základem daně, zatímco ti nízkopříjmoví např. samozivitelé pracující na částečné úvazky po uplatnění ostatních slev tuto podporu zpravidla pro nízký základ daně nevyužijí. Při sazbě DPFO 15 % odpovídá částka základní slevy na dani na poplatníka, tj. 30 840,- Kč ročně, základu daně ve výši 205 600 Kč. Přepočtem na měsíc jde o příjem na úrovni minimální mzdy. Pro tyto nízkopříjmové skupiny poplatníků tedy školkovné žádnou výhodou není, protože si ho vzhledem k nízké dani nemohou uplatnit. Školkovné je proto dobrým příkladem toho, že daňové nástroje nejsou vždy nejvhodnějším nástrojem realizace sociální politiky. Vláda počítá s tím, že současně dojde ke zvýšení kapacity předškolních zařízení.
- S ohledem na negativní efekty daňové výjimky vláda navrhuje **zrušit slevu na dani na studenta**. Hlavním důvodem je nízká efektivita vůči klasickým studentům, kterým by v principu postačovala standardní sleva na poplatníka, která plně eliminuje zdanění u výdělku 205 600 Kč ročně, což odpovídá průměrnému měsíčnímu příjmu ve výši cca 17 100 Kč. Tj. dodatečnou slevu na studenta využijí jen ti studenti, kteří vydělávají částky větší, naopak slabě finančně saturovaní studenti tuto slevu nevyužijí vůbec. Do okruhu uživatelů pak budou patřit mimo jiné i osoby, které mají status studenta jen formálně (tj. sice jsou ke studiu zapsaní, ale vzdělávací zařízení již nenavštěvují).
- Vláda navrhuje **zrušení osvobození nepeněžních benefitů zaměstnancům**, neboť jde o selektivní daňovou výjimku, kterou efektivněji uplatňují větší zaměstnavatelé. U malých firem či živnostníků s malým počtem zaměstnanců není totiž efektivní administrovat tyto daňové benefity tak, aby byly využity naplno. Některá nepeněžní plnění jsou navíc dnes osvobozena od daně do limitu 20 000 Kč/rok, zatímco jiná (např. sportovní a kulturní akce) jsou „bez limitu“ osvobozena, tj. je vytvořen prostor pro poskytování nepeněžních plnění vysoké hodnoty, které pochopitelně nečerpají průměrně placení zaměstnanci.

- S ohledem na neplnění účelu daňové výjimky vláda navrhuje **zrušení osvobození nadlimitních stravenek**. Ty dnes na rozdíl od stravenkového paušálu mohou být poskytovány bez limitu, čímž mohou tyto stravovací benefity činit řádově i tisíce korun denně (tzv. manažerské stravenky). V souvislosti s tím dojde i k úpravě stravovacího paušálu tak, aby ho mohly adekvátně čerpat i osoby na delších pracovních směnách.
- V souladu s principy ochrany veřejného zdraví a bojem se závislostmi vláda navrhuje **snížit limit pro osvobození příjmů z tombol a hazardních her**, a to ze stávajícího 1 mil. Kč na 50 000 Kč. Úplné zrušení tohoto osvobození by již nebylo produktivní, neboť by znamenalo výraznou dodatečnou administrativní zátěž pro stát, kdy by každý hráč musel podávat daňové přiznání a v něm dokládat nejen své příjmy, ale i výdaje (tj. každé „zatočení“ v automatu).
- Vláda navrhuje **zrušení odpočtu za členské příspěvky odborům**, jde o vysoce selektivní výjimku. Mnozí lidé jsou členy různých neziskových organizací - např. výchova a vzdělávání mládeže, sport apod. a žádný odpočet od základu daně uplatnit nemohou. Je tedy obtížné zdůvodnit, proč právě jen tento jeden neziskový subjekt má právo na toto zvýhodnění.

Další změny v daňových výjimkách bez významného dopadu na státní rozpočet

- Zrušení osvobození náhrady za vyvlastnění, které bude nově ve stejném daňovém režimu jako prodej majetku.
- Zrušení zvláštního daňového režimu pro plat prezidenta republiky, který bude nově standardně daněn jako příjem zaměstnance. Renta bude navázána na vývoj platu ústavních činitelů.
- Zrušení daňové uznatelnosti tichého vína jako daru do 500 Kč na reprezentaci.
- Zrušení odpočtu úhrad za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání.
- Zrušení osvobození mzdového vyrovnání v hornictví a odstupného horníkům.
- Sjednocení selektivních výjimek do obecného neúčelového limitu do 50 tisíc Kč ročně.

Zrušení či snížení výjimek u spotřebních daní z minerálních olejů

- S ohledem na snížení cen nafty pro řidiče schválila vláda rychlejší **návrat spotřební daně z motorové nafty** zpět na původní úroveň před invazí Ruska na Ukrajinu dříve než k 1. 1. 2024, a to konkrétně od prvního dne měsíce po účinnosti novely. Snížení daně o 1,50 Kč/l na minimum dané evropskou směrnicí bylo v minulém roce dočasně přijato s cílem zmírnit dopady vysokých cen pohonných hmot a přispět k zajištění konkurenceschopnosti českých autodopravců.
- Vláda navrhuje **zrušit osvobození leteckých pohonných hmot** (letecký benzín, kerosen) od spotřební daně u vnitrostátních letů. Stávající směrnice EU obsahuje povinné osvobození tryskového paliva v rámci mezinárodní přepravy a přepravy uvnitř EU. Aktuálně probíhá revize této směrnice na úrovni EU.
- Vláda navrhuje stanovit **vrátky za tzv. zelenou naftu podle normativů**, čímž odpadne podnikatelům povinnost vést evidence skutečné spotřeby minerálních olejů a dojde tak k výraznému snížení administrativy na straně podnikatelů i státu. Zelenou naftou se zde rozumí nárok zemědělců na vrácení části spotřební daně z minerálních olejů spotřebovaných pro zemědělskou prvovýrobu (vyjma rybníkářství).
- Vláda navrhuje zrušit vratku spotřební daně z minerálních olejů spotřebovaných v mineralogických a metalurgických procesech.

Zrušení výjimek u energetických daní

- Vláda navrhuje zrušit osvobození metalurgických a mineralogických procesů od daně ze zemního plynu a některých dalších plynů, daně z pevných paliv a daně z elektřiny.

Úprava odvodové zátěže OSVČ

Návrh: Zvýšení odvodové zátěže OSVČ

Odůvodnění: V souladu s doporučeními z NERV a řadou dalších ekonomických expertů vláda navrhuje zvýšení odvodů OSVČ. Konkrétně se navrhuje zvýšit v letech 2024-2026 minimální vyměřovací základ

pojistného na sociální pojištění OSVČ z 25 % na 40 % průměrné mzdy, tj. o 5 procentních bodů ročně, a tím přiblížit minimální vyměřovací základ na úroveň minimální mzdy. Zároveň se navrhuje, aby OSVČ platily pojistné nejméně z 55 % namísto současných 50 % základu daně. Zdaněny jsou obě skupiny (zaměstnanci i OSVČ) stejně sazbou daně 15 % pro základ daně do 36násobku průměrné mzdy a 23 % pro část základu daně přesahujícího 36násobek průměrné mzdy. U zaměstnanců je základem daně tzv. hrubá mzda, u OSVČ je pak základem daně rozdíl mezi příjmy a výdaji.

Zvýšení daně z tabákových výrobků a zahřívání tabáku a zavedení daně z alternativních výrobků

Návrh: Pravidelné zvýšení spotřební daně z cigaret, tabáku na kouření, doutníků a cigarillos o +10 % v roce 2024 a o +5 % v každém roce 2025-2027. Pravidelné zvýšení daně u zahřívání tabáku o 15 % v každém roce 2024-2027. Zavedení nové spotřební daně z nikotinových sáčků a náplní do e-cigaret.

Odůvodnění: V souladu s principy ochrany veřejného zdraví, bojem se závislostmi a doporučeními z NERV vláda navrhuje pokračovat v postupném 4letém zvyšování spotřební daně na tyto výrobky po roce 2023, kdy končí nastavený tříletý harmonogram růstu sazeb. Rychlejší růst sazeb u zahřívání tabáku sleduje vývoj v okolních zemích a odborníky doporučené přiblížení zdanění zahřívání tabáku k cigaretám. Aktuálně představuje daňové zatížení náplně zahřívání tabáku zhruba 21 % daně z kusu cigaret, v roce 2024 by měl být tento poměr na úrovni 29 %. Mechanismus nové spotřební daně z nikotinových sáčků a náplní do e-cigaret vychází z pracovní verze novely evropské tabákové směrnice, která zavede regulaci těchto produktů obsahujících nikotin včetně EU minimálních sazeb. Zdanění tabáku do vodních dýmek se navrhuje upravit tak, aby podstatná část nákupu ke spotřebě v ČR nebyla realizována v zahraničí (čistě z důvodu vysoké daně).

Mezinárodní srovnání: Nejvyšší minimální sazba spotřební daně z cigaret je v Německu (177 EUR/1 000 ks), dále v Rakousku (158 EUR), v České republice (144 EUR), na Slovensku (132 EUR) a na posledním místě v Polsku (107 EUR). Polsko uplatňuje v letech 2023-2026 víceletý plán navyšování sazeb ze všech tabákových výrobků ve výši 10 % ročně. K mírnému navyšování v posledním roce přistoupily všechny okolní země s výjimkou Rakouska.

Zvýšení daně z hazardních her a změna rozpočtového určení daně z hazardních her

Návrh: Zvýšení druhé sazby daně z hazardních her z 23 % na 30 %

Odůvodnění: V souladu s principy ochrany veřejného zdraví a bojem se závislostmi vláda navrhuje druhou sazbu 23 % uplatňovanou aktuálně u živých her (např. kostky, karty, ruleta), binga, kurzových sázek (sázky na výsledek, live sázky), totalizátorových her (dostihy), tombol a turnajů malého rozsahu (poker) zvýšit na 30 %. Vláda současně navrhuje ponechat základní sazbu 35 % uplatňovanou aktuálně u loterií a technických her ve stávající výši. U technických her jsou důvodem rizika plynoucí z překročení vrcholu tzv. Lafferovy křivky, kdy další navýšení daně už kvůli rozšíření šedé ekonomiky negeneruje dodatečný přínos pro státní rozpočet. Návrh dále řeší zásadní neproporcionalitu, kdy výnos daně z technických her (jak land-based, tak na internetu) doposud plyne na úkor ostatních obcí pouze vybrané skupině obcí, které na svém území mají povolené technické hry, což je zejména u technických her na internetu bezdůvodné. Dopady hraní na internetu u všech typů her totiž v principu nejsou vázány na místo, kde má hazardní společnost provozovnu/sídlo. Z tohoto důvodu vláda navrhuje změnu rozpočtového určení daní tak, že výnos ze všech online hazardních her bude nově 100% příjmem státního rozpočtu a současně výnos ze všech land-based hazardních her bude nově 65% příjmem obcí a 35% příjmem státního rozpočtu.

Posun prahu 23% daně z příjmů fyzických osob ze čtyřnásobku na trojnásobek průměrné mzdy

Návrh: Pásmo příjmů, v rámci kterého se platí 23% sazba daně, bude namísto 4-násobku průměrné mzdy začínat na 3-násobku průměrné mzdy.

Odůvodnění: Rozšiřuje se tím množina vysokopříjmových, kteří platí 23% sazbu daně z příjmů. Jde o solidární krok, aby se i vysokopříjmoví zaměstnanci více podíleli na konsolidaci veřejných financí.

Modelový příklad: V současnosti zaměstnanec platí 23% daň z příjmů, které přesahují částku 161 300 Kč. Do této sumy platí 15% daň. Nově bude tato částka zhruba ve výši 121 000 Kč (uvedené částky jsou aktuální pro rok 2023 a pravidelně se valorizují v návaznosti na růst průměrné mzdy).

Zastropování úlev z odvodů pro dohody o provedení práce

Návrh: Nově se stanoví dva limity pro vznik účasti na pojištění zaměstnance, který pracuje na základě DPP (a tím i limity pro placení pojistného na sociální zabezpečení):

- první limit bude stanoven pro DPP u jednoho zaměstnavatele, a to ve výši 25 % průměrné mzdy a
- druhý limit (vyšší) bude stanoven pro vznik účasti na pojištění při souběhu více DPP u více zaměstnavatelů, a to ve výši 40 % průměrné mzdy.

Pokud zaměstnanec překročí jeden či druhý limit, bude již odvedeno také pojistné. Aby opatření mohlo být kontrolováno, bude zavedena evidence všech DPP a příjmů z těchto dohod.

Odůvodnění: Vláda chce vyřešit současnou nepříznivou situaci, kdy jsou dohody o provedení práce namísto příležitostného zaměstnání jediným a častým zdrojem příjmu některých zaměstnanců. Dané osoby nejsou díky tomu důchodově pojištěné, tj. po skončení práce nemají buď vůbec nárok na starobní důchod, anebo jen velmi malý, což se odráží v čerpání dávek státní sociální podpory.

Příčinou této situace je především výjimka v oblasti sociálního a zdravotního pojistného, kdy se z DPP do 10 000 Kč u jednoho zaměstnavatele neplatí pojistné. Tímto způsobem však lze být nyní zaměstnán u více zaměstnavatelů najednou a dochází tak ke kumulaci dohod. Následně tak takový zaměstnanec neplatí pojistné odvody i z poměrně velkých měsíčních příjmů.

Zvýšení daně z lihu

Návrh: Zvýšení spotřební daně z lihu o +10 % v roce 2024 a o +5 % v každém roce 2025-2027.

Odůvodnění: V souladu s principy ochrany veřejného zdraví, bojem se závislostmi a doporučeními z NERV vláda navrhuje nastavit čtyřletý harmonogram růstu sazeb spotřební daně z lihu po vzoru navrženého zdanění u tabákových výrobků. Čtyřletý harmonogram zvyšování sazeb přinese transparentní plán pro obě odvětví a svým přesahem přes volební stávající období této vlády nebude ovlivněn volebním cyklem. Na základě trvalé výjimky dojednané v EU se bude nadále uplatňovat poloviční sazba u produktů z pěstitelského pálení pro vlastní spotřebu.

Mezinárodní srovnání: Ve srovnání s okolními zeměmi má ČR aktuálně nižší zdanění lihu než Polsko a Slovensko a jsme tak na úrovni Německa.

Zvýšení poplatků za dobývání nerostů

V souladu s programovým prohlášením vláda navrhuje **navýšení úhrady za dobývání nerostů**. Dosavadní systém stanovení výše úhrady z vytěženého množství a sazby dle typu nerostu zůstává zachován, upravuje se pouze výše podílu sazby k referenční ceně u uhlí o 3 %, u stavebních surovin o 2 % a u silikátových a ostatních surovin o 1 %.

Omezení osvobození při prodeji cenných papírů a podílů v obchodních společnostech

Návrh: Ponechává se současně osvobození příjmů z prodeje cenných papírů od zdanění z příjmů fyzických osob do výše 100 000 Kč za zdaňovací období a zároveň se nově ohraničuje osvobození příjmu z prodeje cenného papíru/podílu ve společnosti při splnění časového testu 3 roky, resp. 5 let mezi nabytím a prodejem na 40 000 000 Kč na poplatníka jako dostatečný limit pro prodeje podílů ve start-upech a rodinných firmách.

Odůvodnění: Původní záměr snížit administrativu malým akcionářům se vytratil, nyní je možné skrze tento nástroj účinně optimalizovat daňovou zátěž fyzických osob.

Redukce sazeb DPH a snížení daně

Návrh: Redukce počtu sazeb DPH na základní 21 % a sníženou 12 %. Přesunutí vybraného zboží a služeb ze snížené do základní sazby DPH.

Odůvodnění: V souladu s doporučeními z NERV a řadou dalších ekonomických expertů vláda navrhuje zjednodušit systém DPH sjednocením dvou snížených sazeb (15 % a 10 %) do jedné společné ve výši 12 %. Opatření povede k vyšší efektivnosti a transparentnosti systému DPH, omezení příležitostí k daňové optimalizaci a v neposlední řadě k odstranění absurdit jako v případě aplikace tří různých sazeb DPH u točeného piva. Sjednocením snížených sazeb DPH ve výši 12 % vláda současně snižuje DPH (a tím i inkaso státního rozpočtu) u řady aktuálně citlivého zboží a služeb jako např. u potravin bez nápojů, léků či stavebních prací, dětských autosedaček nebo pohřebních služeb. Speciální položkou jsou knihy, které vláda navrhuje DPH vůbec nezatěžovat a aplikovat nulovou sazbu. Naopak položky bez prokazatelného sociálního či zdravotního významu, které byly zařazeny do snížené sazby minulou vládou v reakci na skutečnosti, které již pominuly (covidová krize, povinnost EET), navrhuje vláda přesunout do základní sazby DPH. Konkrétně se jedná o kadeřnické a holičské služby, točené pivo, služby autorů a umělců, sběr, přeprava a skládkování komunálního odpadu, opravy obuvi, kožených výrobků a kol, úklidové práce, palivové dřevo, noviny. Ostatní položky z některé ze dvou snížených sazeb zůstávají ve sjednocené snížené sazbě 12 %. Ze základní do snížené sazby DPH se přesouvá pouze příležitostná hromadná autobusová doprava osob. Rozpočtově negativní souhrnný dopad všech navržených úprav systému DPH vytváří současně protiinflační stimul.